

BEHAVIORÁLNÍ ASPEKTY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Ing. Omar Ameir, Ph.D.

Obsah

1. Vymezení problematiky
2. Koncept behaviorálního managementu
3. Působení behaviorálního managementu na udržitelný rozvoj
4. Tři klíčové aktivity

1. Vymezení problematiky

- Udržitelný rozvoj je aktuální a společensky velmi populární téma.
- Metody behaviorálního managementu jsou moderní a průkopnické nástroje řízení.
- Propojení udržitelného rozvoje a metod behaviorálního managementu je proto velmi moderní, flexibilní, a především žádoucí z pohledu aktuálního dění a celospolečenského vývoje.

1. Vymezení problematiky

Jaký je smysl propojení těchto dvou oblastí?

- Udržitelný rozvoj, jako nepostradatelný a velmi akutní problém, lze posunout díky aspektům behaviorálního managementu, tedy psychologicko-sociologickým prvkům řízení.
- Psychologické a sociální prvky mohou významně pomoci posunout ekonomiku směrem k ekologii a udržitelnosti na globální úrovni.

2. Koncept behaviorálního managementu

Co to znamená „Behaviorální management“?

- Vycházejme tedy z konceptu behaviorální ekonomie.
- Behaviorální ekonomie propojuje tradiční ekonomii s psychologií a sociologií.
- Behaviorální ekonomie poukazuje na nedostatky konzervativní ekonomie (konzervativní ekonomické modely jsou nedostatečné).

2. Koncept behaviorálního managementu

- Behaviorální management má velmi blízko k behaviorální ekonomii.
- Behaviorální management se stejně jako behaviorální ekonomie zabývá negativními iracionálními rozhodnutími.

V čem je rozdíl?

- Behaviorální ekonomie se zabývá psychologicko-sociologickými souvislostmi.
- Behaviorální management se zabývá psychologicko-sociologickými metodami a nástroji.

2. Koncept behaviorálního managementu

- Behaviorální management pak využívá tyto psychologicko-sociologické metody a nástroje k ovlivňování (manipulaci) ekonomických subjektů (zaměstnanců, spotřebitelů, firem atd.) směrem, kterým behaviorální management potřebuje.
- V případě ovlivňování směrem k udržitelnému rozvoji je toto ovlivňování (manipulace) ekonomických subjektů velmi společensky žádoucí a potřebné, tj. etické.

3. Působení behaviorálního managementu na udržitelný rozvoj

- Existují dvě základní oblasti, v nichž lze metody behaviorálního managementu uplatnit pro pozitivní směřování udržitelného rozvoje:
 - a) behaviorální nástroje ovlivňující udržitelný rozvoj;
 - b) behaviorální body (uzly) toků udržitelného rozvoje.

3. Působení behaviorálního managementu na udržitelný rozvoj

- a) Behaviorální nástroje ovlivňující udržitelný rozvoj:
 - manipulace ekonomických subjektů (firem a veřejnosti), aby se chovaly ekologicky.

- b) Behaviorální body (uzly) toků udržitelného rozvoje:
 - toky udržitelného rozvoje jsou ekologické toky ekonomiky (zejména odpady);
 - behaviorální uzly v tocích udržitelného rozvoje jsou především lidé a procesy (např. výrobní a logistické procesy) ovlivňující ekonomickou ekologii atd.

4. Tři klíčové aktivity

Jaký je hlavní budoucí cíl ovlivňování udržitelného rozvoje pozitivním směrem prostřednictvím aspektů behaviorálního managementu?

- Odpověď na tuto otázku vysvětluje:
 - jak funguje propojení mezi behaviorálním managementem a udržitelným rozvojem;
 - proč je toto propojení důležité.

4. Tři klíčové aktivity

- Problém je založen na třech klíčových aktivitách, kterými jsou:
 - a) zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na motivaci k udržitelnému chování;
 - b) zkoumání vlivu behaviorálních uzlů toků udržitelného rozvoje na tyto toky;
 - c) zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na uzly toků udržitelného rozvoje.

4. Tři klíčové aktivity

- a) Zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na motivaci k udržitelnému chování:
- Ovlivňování veřejnosti, tj. každého z nás (aby se choval ekologicky a ekonomicky udržitelně).
 - Metody:
 - ukotvovací metody behaviorálního managementu (ukotvení do mnohem horší varianty - do ještě drastičtějšího vynucování ekologického chování);
 - další manipulativní metody řízení chování ("vymyslel sis to sám", "chceš to udělat sám").

4. Tři klíčové aktivity

- a) Zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na motivaci k udržitelnému chování:
- Metody:
 - metoda "zakázané ovoce chutná nejvíc";
 - emocionální manipulace (obrázky zdevastované krajiny, katastrofické předpovědi, fotografie našich dětí);
 - odborné názory vědců na ekologický vývoj naší planety atd.
 - Takovýchto metod existuje celá řada.

4. Tři klíčové aktivity

- a) Zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na motivaci k udržitelnému chování:
- Jak tyto behaviorální metody aplikovat?
 - média;
 - reklama;
 - vláda (cenová politika - upřednostňování udržitelných výrobků, podpora kampaní za udržitelnost, systém vzdělávání atd.).

4. Tři klíčové aktivity

b) Zkoumání vlivu behaviorálních uzlů toků udržitelného rozvoje na tyto toky:

- Aktivita odpovídá na následující čtyři otázky:
 - Jak důležité jsou uzly toků udržitelného rozvoje pro tyto toky udržitelného rozvoje obecně?
 - Lze celkový význam těchto uzlů pro toky udržitelného rozvoje změnit?
 - Jak důležité jsou jednotlivé uzly pro tyto toky?
 - Lze změnit význam jednotlivých uzlů?

4. Tři klíčové aktivity

c) Zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na uzly toků udržitelného rozvoje:

- Aktivita odpovídá na následující dvě otázky:
 - Jak mohou být tyto uzly behaviorálně (psychologicko-sociologicky) ovlivněny, aby se toky udržitelného rozvoje staly pozitivnějšími?
 - Jaký je potenciál tohoto vlivu?

4. Tři klíčové aktivity

- c) Zkoumání vlivu behaviorálních aspektů na uzly toků udržitelného rozvoje:
- Jde především o ovlivňování provozních, výrobních a obchodních uzlů odpadového hospodářství.
 - Jde o naprosto zásadní roli státu, protože takové ovlivňování uzlů toků udržitelného rozvoje je možné především prostřednictvím koordinovaného postupu státních institucí.

Pro ilustraci...

- Table 1: Znalost ukotvovacího efektu

The knowledge of the anchoring effect	Values	
	Yes	No
Prague	89,6 %	10,4 %
Moravian-Silesian region	89,7 %	10,3 %
Vysočina region	88,8 %	11,2 %
Arithmetics average	89,36 %	10,64 %
Weighted average	89,43 %	10,57 %

Pro ilustraci...

- Table 2: Míra aplikace ukotvovacího efektu v Kraji Vysočina

The application of the anchoring effect	Values			
	Did not use	Rarely and irregularly	On average once a month	on average at least twice a month
Prague and Moravian-Silesian region (weighted average)	39,75 %	29,47 %	17,93 %	12,83 %
Vysočina region	43,75 %	37,5 %	9,38 %	9,38 %
Total (arithmetic average)	41,75 %	33,49 %	13,66 %	11,11 %
Total (weighted average)	40,91 %	31,81 %	15,44 %	11,83 %

Pro ilustraci...

- Nedávno jsme realizovali stejný výzkum ve Slezském vojvodství (polský region).
- Chceme proto porovnat úroveň znalostí metod behaviorálního managementu a úroveň aplikace těchto metod v tomto polském regionu ve srovnání se třemi českými regiony, kterými jsou Praha, Moravskoslezský kraj a kraj Vysočina.

Děkuji za pozornost